

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 kor.
 Negyed évre 2 kor.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

NYILVITÉR PÉLTÁRA 50 FILLÉR.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JOZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A gyermekvédelem és a tanító.

Említgetjük a régi jó idöket, siratjuk a múltat s kesergünk a jelen sivársága miatt. Hát bizony szép világ lehetett, amikor egy-egy kicsapott diák, megagrott barát, sánta csizmadia legény, vagy obsitos káplár fölöttbe a népevelői szent hivatást. Kitélt abból: a falu pennája, gyarmektanító, halottkém, harangozó, temetőőr, karmester, kertész, pöcza- és lepkeszögd, tűzoltóparancsnok, templom- és iskolaszolgá, kántor s mint ilyen: temetéskor, keresztelön, lakomán népköltő; végül abc rendben minden betűből egy lö- s egy mellékfoglalkozás jutott neki.

Mióta gyermekvédelmi intézményeink fejlődésnek indultak, mióta nemcsak egyes álmadozók, de a társadalom színe-java, előkelősége gyermekvédő és nevelő-egyesületek, intézmények élén áll, mióta a gyermekvédelmet maga az állam is elsőrangú nemzeti ügynek tekinti; mindinkább kidomborodik az az általánossá váló vélemény, mely a tanítónak igazi hivatása, t. i. legyen a tanító a gyermeknevelés-tanítás igazi művésze.

Tagadhatlan, hogy kartársaink között is vannak Loyola Ignácok, de a népevelői hivatását ma már általában a sajtó, a népszólmók, korcsmák városokban katonák, színházak, muzik és kávéházak gyakorolják. Épen azért legfőbb ideje, hogy a nemzet szebb és tisztább jövőjének megteremtése céljából a tanítóság teljes odaadással a gyermekvédelem szolgálatába szegődjék.

Az országban ma már több mint 800 gyermekvédelmi egyesület és intézmény áraszt fényt s melegséget az elhagyott, testleges, vagy szellemileg csenevész, beteg gyermekekre s közel százezerre meg azok száma, kik az áldásos intézmények nélkül a társa-

dalom személtjévé, rémeivé, pálinkás oduk és börtönök lakóivá fajulnak.

Mily hatalmas erkölcsi és szellemi segítő csapatokat nyernének gyermekvédelmi egyesületeink és intézményeink a tanítókból!

Van egy rövid, de dicsőséges multu s bizonyára a jövőben fényes eredmények elérésére hivatott szövetség, a *Gyermektanulmányi Társaság*, mely ernyedellenül fáradozik a gyermek testi, szellemi életének, képességeinek, fejlődésének és fejlesztetőségének tanulmányozásával és ismertetésével. Tagjai: kiváló tanterfiak, neves orvosok, érző szívű, nagyműveltségű emberbarátok. Fenséges, magasztos célja van e társaságnak, mely bizonyára szívesen venné, ha tanítók ulját-módját lennek, hogy *gyakorlati* tapasztalataik közlésevel a jövő pedagógiaja az életnek megfelelő alapot nyerhessen.

Öt év előtt a miniszter az elemi iskolák számára új tantervet és utasítást adott ki. Ez a tervezet a régihez képest a gyakorlati élet követelményei felé ernyhény lépés; de lassan és döcögön halad, mint egy helyierdekű vonat. A gyakorlati élettel még mindig távol áll. Korunk fejlődése, korsellemünk átalakulása pedig — hogy egy kis tulzással éljünk — mar nem is a villám hátán, de a gyors képzelet szárnyain nyargal. Előre, körben avagy visszafelé . . . de az idő nem áll. Gyermektörvényeink pedig a régi világ moráljához simulnak még mindig.

Még egy körülményre hívjuk fel a figyelmet, hol a gyermekvédelem és tanító szoros kapcsolata nyilvánvaló.

Népköztudási alapvető törvényünk azon gyermek fölét, kit szülei rendszeren nem iskoláztatnak, végső esetben gyámol rendel. Igaz, hogy a tanító nem végrehajtója, még csak öre is alig a törvényeknek, azért talán

szabad megjegyeznünk, hogy törvényünknek ez a nemes és bölcs intézkedése 68 óta soha érvényre nem jutott a multban mindaddig, míg a gyermekvédelem ki nem bontotta hatalmas védőszárnyait. Hány meg hány ezer analfabéta s így erkölcsi és szellemi vakságban, anyagi nyomorban sinylődő embertársunk átka sujthatná e miatt a végrehajtott hatalom embereit: a kisbírótól a kegyelmes miniszterig! Ma is százezrekre megy azon gyermekek száma, kik az iskolai nevelés-tanítás áldásaiban épen nem részesülnek. A gyermekvédelem és tanító itt fogjanak tehát kezét, hogy bűnös mulasztások a jövőben ne forduljanak elő megtorlás nélkül. Nem akarjuk, hogy felreértsenek. A szülők csak legtrikább esetben hibásak, mert gyermekeiket vagy tudatlanságból kifolyólag, vagy pedig nagy nyomorúságuk miatt nem küldik iskolába. A szülők tudatlansága pedig ismét csak a hatóságok régi bűne.

Sok községben kik ellenőrzik azt lelkiismeretesen, hogy az összeiróltak valóban járnak-e az iskolába? Mondjuk meg őszintén: a legtöbb községi és felekezeti iskolai hatóság örül, ha a külső tormaságoknak eleget tehet s nem kell új iskolákat nyitnia. S még így is nem egy tanterem van szép hazánkban, hol több mint 200 gyermek szorong. Bizony, ezek a gyermekek is, tanítóikkal együtt, védelemre szorulnak.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga faluhelyekre kiadott gyermekek fölét, mintegy közgyámnak a tanítót állhatná. A szülő után a tanító van összeforrva legjobban a gyermekekkel és így testi-lelki fejlődésének is ő lehet a leg-hivatottabb öre. Csakis így fejlődhetik ki a modern kor legszebb filantropikus intézménye: a gyermekvédelem.

Vidéki cécó.

Ira: Kópé.

Elindula pedig virágos jó kedvvel, hajnalhasdig tartó együttlét után nemes Csáktornya város egyik kávéházából hat hirtelen összerakózkodott uriember: két, messze-messze fekvő helyeket, Torontált és Erdélyt otthonának mondó továbbképzőtanfolyami, egy zalamegyei tanító, egy közelben lakó jegyző, egy távolabbi községből bevetődött jegyzőség s egy olyan intelligens vidéki iparos, akinek a búcsukon való megjelenését a gyermekesereg osztatlan örömmel és vágyal várja; de akinek szakmáján arról nevezetes, hogy gyártmányából az azokat készítő sohasem szokott emi . . .

Megállapodtak a Zrinyi szobornál. A székyei Góbé a nagy alak emléke előtt a németet forogató eszében, ökölbe szorított kézzel sóhajtott egyet; a gyengéd lelkületű alföldi tanterfi sirt, a másik négy, akikkel a szobor már nagyon régi ismerős — belekezdett egy bazafias nótába s egyszerre csak hat erős torok, az italok által előidézni szokott fátyolozottság nélküli énekelte zavartalanul, a hajnal méla csendjében:

„Isten áldd meg a magyart!”

Az utolsó ütemek is elhangozván, Sanyi, a kedves hosszu jegyző, kérdezte: „Mi lesz most? Meg kellene nézni vitelő O . . . barátunknál beszállást lovát s kocsiját egy kis snapszbruderkedés mellett. Diktum, faktum megtörtént. De mert a házi nép aludt, a snapszbruderkedés elmaradt; helyette lovagló, majd kocsiverseny rendeződött az udvaron és utcán. Sanyi barátunk sokat tart a lovára. Nincs ember, szerinte, aki arra rá tudna ülni. No hiszen a Székelyek sem kellett több. Egy gondolat s felpattant a lóra; izmos lábaival bordait összeszorította, mire az olyan lett, mint a kezés bárány. Odagittetett vele a sárga kiskocsiohoz, befogta abba. Sanyi barátunk a gazda felült, kezébe vette a gyeplőt. „Gyi, gyi, de a fakó nem mozdul; még most is érzí a Székely térdkalácsának szorítását és feltörök benne a dac . . . Minek huzzon stáierapédit, mikor huszár alá termett? A torontált és a zalamegyei tanító ekkor beállanak vontatóknak, nagy triumfussal kiszaladnak lóval, kocsival, Sanyival együtt az utcára. Csak ennek nagy kiabálására állanak meg, mert Sanyi káromkodott, mint a jégeső; szidia a Székelyt, hogy megrontotta a lovát. Am a Góbé sem maradt adós . . .

Szó szát, szóbeli kihívás szóbeli kihívást követett. Már már a négy bajtárs felosztotta egymás között a szekundánsi szerepeket is s a tréfás jegy-

zőségéd az üzleteikben dolgozó két borbélymestert felakarta kéri orvosok híján a közreműködésre, a rendőrokból pedig jó szó s egy kis borraival kilátásba helyezése mellett kardokért íykezett, mikor egyszer csak Sanyi barátunk elküldta magát: „Imre, ha nem akarjátok, hogy levágjam annak az oláhnak a fülét, hát — békítetek ki vele. É s ime Imre, az összegabalyodott társaságoknak, az egymásra farkasszemmel néző ellenségeknek szokásos kiengesztelő spiritusz familiárisa, átnyalabolja a két vérengzésre készülő fenyegeteket, fejük közé odatartja saját kövér orcáját, megcsókoltatja azt Sanyival, ugyanazon a helyen pedig a Székelyvel, azután a két ellenséges arcot összekocintja, a két haragos piros ajkat számtalanszor megcup-pantatja.

Szent tehát a béke! Csak egy a baj . . . O . . . barátunk szokás szerint, friss házinepe pedig szokás ellenére alszik még . . . A társaság felverni öket átálja. „Menjünk más korcsmába!” adódik ki a jelszó. Persze, könnyű a békát tónak utratni, Katól pedig ténbe vinni s így az indítvány egyhangulag elfogadtatott. A korcsma pedig a külvárosban megtaláltatott, csendes nyugalmas, hozzá nem férhető helyen, igazán dözsölésre alkalmasan. Nagy érdeme volt ebben a társaságok észrevételül hepedűjével és önmagával megszorított Vincék, mű-, szalon-, lebu-, szoló- és civil cigányoknak,

Muraköz magyarosodását v. magyarosítását miként érhetnők el??

(Viszhang Dr. Tamás János ur cikkére.)

A napirenden levő egyházi visszacsatolás sürgetéséhez hozzászólva én is helyeslem azt a hazafias mozgalmat, mely arra irányul, hogy Muraköz valamely magyar egyházmegyéhez csatlójuk. Régóta hallom már ezt az eszmét s többször már erős hullámokak is vert fel, de az eredmény mindig elmaradt.

Élénk figyelemmel olvastam Tamás János dr.-nak nyílt levelét, melyben Muraköz választópolgárainak három ezidőszerinti, munkapárti képviselőjét felszólította ennek az életrevaló akciónak a kivételére; de igazán rosszul esik minden magyar embernek, hogy történelmi alig történelmi valami. Pedig Muraköz ezidőszerinti három képviselője a jelenlegi kormánypárt tagja s legalább is feltételezhető, hogy a kormánypárt, ha magáévá vette Muraköznek magyar egyházmegyéhez való csatlóását, akkor azt keresztül is tudja vinni. Ezt mindenesetre örömmel látna minden magyar ember pártkülömbőség nélkül, hiszen rég óhajtott kívánsága ez a magyarságnak.

De véleményem szerint a magyar egyházmegyéhez való csatlolás csupán csak egy lépés előre Muraköz magyarosodása érdekében! Hátra van még a legfontosabb t. i. az összes népiskolák államosítása s hazafias tanterők működése alatt a magyar tannevelés kultiválása. Az ottani horvát anyanyelvet még a hittanításkor sem, sőt a horvát irni-olvasást sem tartom célszerűnek tanítani.

Hogy a muraközi iskolák államosítása mielőtt meglegyen, a magyar államnak nemcsak érdeke, de elemi joga és legfőbb kötelessége is.

Természetes, hogy nagyobb missziót s nemzetiesebb feladatot mi sem végezne, mint a magyar állami iskola és a nemzeti kulturmunkát teljesítő magyar tanítósg!

Örömmel telt be belkem amidőn olvastam az emlékezetes »Nyílt levelet« s figyelemmel kísértem a cikksorozatot, amely később Lajtman György és Tamás János között megindult.

Ez a cikksorozat is igazolja, hogy Muraköz érdekében mielőbb sürgősen kell cselekedni, még pedig az iskolák államosítása útján.

Említés tételt többek közt a katori iskoláról, hol sürgetik az államosítást a ta-

nítók s annak dacára a kath. felkészeléssel váltva mőködnek a nép és Muraköz érdekében. Ez nagyon szép, de ennél még kívánatosabb az, hogy az államosítást után is támogassa a papság a tanítósg működését s azt a szellemet, melyet a zsenge gyermek lelkébe a tanítósg belecseppget, fejlessze és erősítse a papság. »Egy nézetem úgy sem leszünk soha!« mondja a katori felkész, kár, hogy ezt ily kategorikusan mondja; azonban hogy a tanítósg és a papság a nemzeti ügy szolgálatában álljanak azt; mindenki elvárhatja tőlük!

Verő.

K Ü L Ö N F E L É K.

Hova lett? ..

Hova lett a varázs
Mi körülvelt eddig —
A természet bája
Reggeltől napestig —
Hova lett? .. Hova lett? ..

Rőzsa illatának,
Csillag ragyogásnak,
Csalogányeknek,
A sok lőnek, bájnak
Varázsa hova lett? ..

Szellő susogása,
Csermely mormolása
Elhangzik mellettem —
A régi hatása
Hova lett? .. Hova lett? ..

Estéli harangzó
Igézetes hangja,
Ami a sziveket
Ugy elandaltja,
Hova lett? .. Hova lett? ..

Világ menetével
Megváltozott minden,
Csillag nem úgy ragyog
Oda fenn az égen —
Oda lett! .. Oda lett! ..

Virágnak elfogyott
Régi illatája,
Nincs már a szellőnek
Oly lágy sóhajtsa —
Oda lett! .. Oda lett! ..

Csermely nem beszédes,
A harangzó fáradt,
Arotó leányok
Nátás kedve bágyadt,
Oda lett! .. Oda lett! ..

Varázslatnak vége —
Szomorubb az élet,
Ember gondolata
Már világra téved —
Ifjuság .. ábrándok ..
Régi sziv oda lett! ..

Zombory Gyula.

— **A miniszter sürgönye.** A tanítói továbbképző tanfolyam befejezése alkalmából Zrínyi Károly tanítóképző-intézeti igazgató sürgönyileg üdvözölte Zichy János gróf miniszter, melyben a tanfolyamon résztvett tanítók köszönetét tolmácsolta a tanfolyam rendezéséért. A sürgönyre következő válasz érkezett le az intézet igazgatójához: »A tanfolyam befejezése alkalmából hozzám intézett szíves távirati üdvözléteért fogadja őszinte köszönetemet. Kívánom, hogy táradozásait siker koronázza s az elért eredményből méríthessenek jövő munkálkodásukra nézve is lelkesedést és buzditást. Zichy.

— **Jutalmazás.** A »Magyar Földhiteles-

nóta hangzik el Imrének ajkairól, akinek az egyéniséghez passzoló vala:

»Józságra nagy bennem az akarat. Néha mégis kimulatom magamat. Néha-néha a Tisza is megárad. El kell nézni ezt a csekély hibámat.«

Tán ötvenszer is megújult e dal, mig nem azt mindenki tudta, mikor közlget az idő, hogy a vidékiek vonataikhoz kimenének. Egyár nota még, erős fogadkozás a kölcsönös emlékek megőrzésére, vállalkozás a váratlan találkozás hírlapi megőrkítésére, baráti csókok özőne s azután elváltak ...

Történt pedig mindez, a magyar embert legelő változatossággal bővelkedő céco Anno Domini 1911. Die 4-ta mensis Julii in horis noctis, matulinis et ante m-ri diem — rendőri beavatkozás nélkül — esendb-n, szépen. Áldozatul esett a békeivásnak 52 üveg sör s a sörneműta jegyzősgéd részről 10 spriccer, 3 skatulya hölgy — cigarettá, tömnyetlen szivar. Az előző hárszánál még több. Sajna, mint mindennék, ugy e murinak is volt árnyoldala. Hölgyek nem akadtak, pedig — bocsánat — egy »parányi« is elkelt volna helyülük ...

tézet« által a fatenyésztés emelése céljából a m. kir. földmívelési Miniszter Ur rendelkezésére bocsájtott összegből, f. évi július hó 20-án az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« az »Országos Magyar Kertészeti Egyesület« a földmívelésügyi miniszteriumból kijelölt vegyes bizottság, a második 400 koronás jutalmat és diszoklevelet Danitz Sándor stródvári állami iskolai igazgatónak ítélte oda. Ezzel rövid néhány év alatt már a harmadik jutalomban van része a szakértelemmel kezelt, rendezett faiskolája és gyümölcsészet terén szerzett érdemeiért.

— **Megszüntetett ünnepnapok.** A pápa e hó 2-án kibocsátott »Motu proprio«-jával több ünnepnapot megszüntetett, illetve ezek megünnepelését a következő vasárnapra tette. A szentséges atya a vasárnapokkal egyforma rangú ünnepekre vonatkozó szabályokat csak a karácsonyi, új évi és Vízkereszt-ünnepre, továbbá Jézus Krisztus menybemenetelének, Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának, Mária menybemenetelének, Péter-Pálnak és a Mindenszentek ünnepére korlátozza. Az országos védőszentek ünnepét az ünnepet követő vasárnapra kell átteni. A pápa felszólítja egyben a püspököket, terjeszsenek javaslatokat a szentszék elé, ha azt hiszik, hogy egyházmegyéjükben a megszünt ünnepnapok egyiket-másikat továbbra is ünnepként lehet megkeltani. E változtatásra a fokozott kereskedelmi forgalom és az élet szertelen drágulása bírta rá a pápát.

— **Uj állatorvos.** Az állatorvosi teendők felhalmozódása következtében szükségessé vált az állatorvosi létszám szaporítása. Innen van, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszter Békési Armin budapesti állatorvos ideiglenesen Csáktornyára leküldte, hogy itt határszéli szolgálatot teljesítsen. A kisgítő állatorvos a járási állatorvosi teendők ellátásával is ideiglenesen meg lett bízva.

— **Halálozás.** Spiegler Lipót belatnci kereskedő e hó 20-án Belatincon elhunyt. A boldogultat, két családi kötelekei, mint Csáktornya szülöttjét, Csáktornyához fűzték, mult vasárnap Csáktornyára hozták, ahol a halottas közönség őszinte részvéte mellett az izz. temetőben eltemették. Az elhunyat özvegye és két felnőtt fia gyászolja. Nyugodjék békében!

— **Halalos elgázolás.** A Csáktornya és Varasd közti vonalon, a 28. és 29. órházak között szerencsétlenség történt 24-én délelben. A 6822. számú személyvonat hataira gázolt fel 12 órákor egy teknőscigánylényt, akinek testét a felsmerhellenség összevissza ronszolta. Személyazonosságát csak azért lehetett megállapítani, mert egyes asszonyok ruhájáról ismertek a cigányleányra, aki nemcsak említett napon délelőt, de máskor is kéregelni szokott a Drávavasárhely és Pusztala közti környéken. Az áldozatnak Dorottya volt a neve, Ilonának is hitták, aki a horvátországi Velikoszelo községből való volt. A 18—20 éves cigánylány elmebajos volt, s csakúgy magyarázható, hogy a vonat nyílt pályán fényes nappal elűthette.

— **Tanárok fegyvergyakorlata.** A honvédeimi miniszter Zalamegyéhez rendeltet intézett, amelyben arról értesít, hogy a nyilvánossági joggal felruházott tanintézeteknél alkalmazott tanárok, tanítók a jövőben az időszakos fegyvergyakorlatra csak az iskolai szünetek tartama alatt hivandók be. — Azoknak érdekében, akik fegyvergyakorlatukat akképen kívánják teljesíteni, hogy az augusztus hó közepétől szeptember hó közepéig tartó zárógyakorlatokon részt vehes-

pardon, akarnám mondani: muzsikos polgárnak.

* * *

Heten valának együtt! ... Hat ur, egy muzsik. Az urak neki kezdtek a békepóhárivásnak. Vincek ur a muzsikálásnak. Azok emlékeztük tárbázból előszedték a jobbnál jobb anekdotákat. A békepípa, akarom mondani, a megdrágult s özönnel szivott békecigaretták füstje gomolygott a levegőben, röpködtek a színes tősztok, egyik másik kelbelbarát egy-egy percre elszunyadván, hangosan horkoló álmából a pohárcsengés zavarta fel. Ez a processzus mindenkin vége ment s egyszercsak kialudta magát az egész kompánia.

Ezután következett az igazi folytatás, a nó-tázás zenekísérettel. Felzendül a »Nagy Beresényi Miklós« s a »Csinom Palkó« danája. A Székely egy darabig csak ámul-bámul a levegőbe, mintha valami neki hiányzóról gondolkodnék. Egyszer csak megtalálja. ... Kiáll a pódiumra, s Csaba utódjához méltó esküztáizzsal ropja a táncot góbusán, ordályiesen, majd lágy olvadékonysággal, majd déleeg keménységgel ... A finom modorú kedves torontált pedig felkesztőn dikcióz. Élteti a két fajnemzetet a tánc után. A társaság, a cigány könnyeket töröl ki szeméből. A meghatótt-ság általánossá kezd válni. De ime uj, a kompánia öt tagja által nem ismert

senek, az illető iskolaigazgatók hivatottak arra, hogy a csapatparancsnokságnak írásbeli javaslatot tegyenek.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatóügyi miniszter Zsebők János palánkai áll. polg. isk. r. tanítót eddigi minőségében a dobsinai áll. polgári iskolához áthelyezte.

— **Jönnek a huszarak.** Igenis jönnek, ha hitelt lehet adni, a sok magán és félhivatalos s majdnem hivatalos értesüléseknek. Ezen hírek szerint, melyek úgy civil, mint katonai körökben hetek óta állandóan napirenden vannak, április elején már be is vonulónak Csáktornyára a szombathelyi 11-es huszarak a Ferenc-József laktanyába, miután az 5-ös ulánusok innen már kivonultak volna, hogy a derék huszárokat Szombathelyen felváltásuk. Hivatalosan ugyan még nem jött le az örvendetes értesítés, de mégis leszögezzük a hírt lapunkban, nem mint nyári kacstát, de mint komoly hírt, melyről mindenféle a legkomolyabban beszélnek. S hogy ez így van és azt senki megcáfolni nem akarja, bizonyítja, hogy mennyire szívünk vágya teljessé válik az azzal, ha ez a csere megtörténik. Mert mindig is az volt a legfőbb óhajtatásunk, hogy a kaszárnyát, amelyért a város akkora áldozatokat hozott, magyar katonaság népesítse be. S ezzel a huszársággal szinmagyar legénység vonulna be Csáktornyára. Kecskeméti fiukat kapnánk, akik nem kerékkötői, de előmozdítói lennének legszentebb törekvésünknek, a város megmagyarosításának. Nem ártana, ha a hivatalos körök utána járnának a dolognak, hogy világosokat derítsenek a híresztelésekre. A város egyik legemminensebb ügyéről van szó, melynek valóra válása mindnyájunk közös érdeke.

— **Tűz.** Ismét tűzelt okozott egy kis gyerek, akire szülője nem viselt gondot. Majorklakon ugyanis e hó 18-án tűz támadt özv. Oletics Mártonné szertűs kertjében, mely a szegény asszony boglyába rakott szénáját koromná égette. A tűzelt egy odaváló Tertztenyák Péter nevezetű gazda 4 éves Boldizsár fia idézte elő. Ez nem az első tűz s nem is az utolsó, melyet a kis gyermekek gondatlan játéka közben előidézték. Ezért megragadjuk az alkalmat s figyelmertjük a felnőt lakosságot, elsősorban a szülőket a tűzrendszel szabályaira. Vigyázzanak gyermekeikre segélybíránt tegyenek meg mindennemű óvintézkedéseket, melyekkel a tűzeseteket, ha teljesen elhárítani nem, legalább korlátozni lehessen. Így fordítsanak gondot az éjjeli szolgálatra, mert a legtöbb tűz éppen éjszaka támad. Legyen víz mindig készenlétben, a tűzelt a konyhákban esetlegé gondosan oltásuk el stb. Szóval legyenek körültekintők, mert ebben a pokoli hőségben nagyon könnyen támadnak tűzesetek.

— **Hirtelen halál.** Hétvezér község bírája, Zerkovics Mátyás e hó 25-én hirtelen meghalt. A hatóságok jelentése szerint az orvosi vizsgálat alapján megállapították, hogy a községbíró halálát szélhűdés okozta.

— **Meglopták a saját fiait.** özv. Podvezanecz Rókusné battányi lakos panaszt tett, hogy kamrájából 3 hektoliter árpát és tengerit loptak el ismeretlen tettesek. A megindított csendőri nyomozás során kifűnt, hogy a gabonát a feljelentő saját fia emelték el. Miután az özvegy fia megbűntetését nem kívánta, a járőr a további nyomozást beszüntette.

— **Krishaber Leoné** (nőruha készítő) mai hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

— **Közgyűlés.** A zalavármegyei jegyzők egyesülete jövő hó 7-én Keszthelyen közgyűlést tart, mely d. e. 10 órákor kezdődik. A közgyűlést megelőző napon délután 5 órákor a választmány gyűlésez. A közgyűlést a városháza közgyűlési termében tartják meg. A gazdag program szerint a közgyűlésen foglalkozni fognak a községi közdülo utak építési, fenntartási és kezelési kérdésével, a segédjegyzői állások szervezési és betöltési ügyével, a jegyzők és segédjegyzők fizetésének rendezésével, a jegyzői nyugdíj módosítása tárgyában beadott indítvánnyal. A gyűlésen bemutatják a központi egylet szabályait és ügyrendjét, valamint a községi és körjegyzők országos árvaházának és segítő egyesületének alapszabályait is. Végül megbeszéljük, hogy néhai Kovács Gyula volt legrádi jegyző és egyleti elnök emlékét miként örökítsék meg. A gyűlés végén tisztújítás is lesz.

— **Nagykanizsán arénát építenek.** Nagykanizsán már régóta foglalkoznak az állandó színház felépítésének kérdésével. Sokféle terv már ez érdemben tárgyalások, míg végre végleges megállapodásra jutottak. Nagykanizsa szünügyi bizottsága ugyanis hosszas tárgyalások után Fűredi Béla pécsi szinagaztálóval kötött szerződést, mely szerint Fűredi Béla a Szarvas szálló udvarában már október havában megkezdje az építkezést. A színház arénaszűrésű, teljesen teglából s 1200 néző számára épül és 58 ezer koronába kerül. A földszint felemelhető és süllyeszhető lesz s így nemcsak színházi estekre, hanem táncestélyekre, alkalmi előadásokra, gyűlésekre stb. is kiválóan alkalmas lesz. Az új színház már jövő márciusban megnyílik. Fűredi a szerződés értelmében három évre kap kizárólagos játszasi engedélyt.

— **Felvétel községi közigazgatási tanfolyamra.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam 1911—1912. tanévre a felvételt Nagybecskereken augusztus 26—31. között tartják. A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam mellett bennlakással egybekötött tápintézet van. A tápintézet 42 személyre teljessé be van rendezve. A tápintézetben vannak teljes fizetéses és kedvezményes helyek. Aki tandíjmentességet kíván elnyerni, ez iránti bélyegmentes kérvényét a saját és a saját vagyoni viszonyait feltűntető bizonylattal nyújtsa be.

— **Olcsó körutazási jegyek.** A balatoni gőzhajótársaság, a Déli vasút és az Államvasutak újabb olcsó balatoni körutazást létesítettek. A menetrendeket úgy szerkesztették meg, hogy azok egybekapcsolódnak s arról is gondoskodtak, hogy a viteldíjak olcsósága minél több idegent csábítson a Balaton mellékre. A motorjártat beiktatása már az összes megelőző intézkedéseknek összekapcsoló lánczeme lett. A fölemelt közlekedési vállalatok közös megállapodása szerint 5-80 koronával körül lehet utazni az egész Balaton, még pedig hajón első, vonaton pedig másodosztályon. És ennek az olcsó körutazásnak Fonyód lett a központja. Fonyódról kiindulva Badacsonyan át Balatonfűredig, onnan Siófokot át Fonyóddig vonaton és hajón összevissza 5 korona 80 fillért fizet az utas.

— **A hőség.** Hiábavalók voltak az időjósok részéről a jóvendőlgétesek, a napsugár változatlanul s egyre nagyobb erővel és hűvel terjesztette a már kiállhatatlanná vált tropikus hőséget. Csáktornyán a múlt héten állandóan 30-on fölül mutatott a hőmérő melegt az árnyékban. Most hogy e sorokat írjuk, a hét végén borulni kezd s egy lát-

szik viharra s esőre van kilátásunk. Várva várja a muraközi gazda is, aki a kukoricát s babot máris sirtja. Augusztusban nem lesz oly száraz az időjárás. A meteor szerint a jövő hónapban a legerősebb haladói változási napok 1, 5, 17, 21, 25 és 29-én lesznek, amikor minden bizonylan esőt várhatunk. Csak késő ne legyen!

— **Meglepetés.** Az immár tizenegy naponként megjelenő „Kultura” folyóirat 7. számának „Magyarország egyesületi élete című új rovata a „Magyar Automobil-Klub” az „Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület” és „A Nemzeti Szalon” egyesületi életének fejlődését tartalmazza, az egyesület elnökök arcképeivel. Ezen rovattal a folyóirat kiadónak célja, közte és minden magyar egyesületi közötti szoros kapcsolat teremtését, aminek bizonyára sikere lesz. Az ország társadalmának minden rétege, sőt még a művelt külföld nagy része is látható érdeklődéssel kíséri ezen tartalmilag és technikailag páratlan folyóirat virágzását, mely hazánk intelligenciájának valóban büszkesége. A revue megválogatott íróibólra még sok élvezetes tartalomra biztat és a hat pompás kiállítású füzetért 5 korona előfizetési ár bizonyára rendkívül csekély. A 7. szám tartalma a következő:

Steiner József; Az angol nőkről. Haraszthy Lajos; Versek. Harsányi Kálmán; Véres mesterség magyara törté. Ilomok; Vasárnap a csárdában. Haagy Ámón: Magyar poéták éneke. Havas Zoltán; Marie Bashkirtseff. Ámón Vilmos; Az idegasszony. Thomé József; Emlékszel-e? . . . Palágyi Lajos; Dramaturgiai tanulmányok. Ifj. Kárpáti Endre; Pankráts hája. Ifj. Remety Dező; Jöjj, jöjj, velem! Betta; Úton. Baky György; négyvezekőzt. Dr. Okolicsányi-Kutyó Dező; A tudóvész szerepese hazánkban. Gyöni Géza; Versek. Lakatos László; Vallások szociológiája. Veres Károly; Dinka oltvány. Halmi Bódog; Iról arcképek. Ilagay Sándor; régi-versek krónika. Fakir; Interieurművészet a szinpadon. — 6. : Színház és mozi. Képek; Stornó Ferenc; Részlet a műsorszámból. Garzó Berthold; Nagyomós az udvarban. Berkes Antal; A város széle. Könyvismert. K. Faghi Dező, Markhot Á., Szalay Pál, Uhlik József.

— **A gőzgépeket és kazánfűtők** legközelebbi képesítési vizsgái Sopronban aug. hó 6-án délelőtt 9 órákor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Deák-tér 8.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Stibernik János, Korunek Antal, Branovics Ferenc, Pozsgai Anna, Geiszler József, Zsoldos Pál, Básek Anna. Meghaltak: Piczek Franciska (17 é), Branovics József (72 é), Petek István (70 é), Bucolics Kálmán (7 é), Goricánecz György (2 h), Heinrich Mórné (61 é). Házasságot kötöttek: Kozári Ferenc és Németh Magdolna; Németh Imre és Kosztel Klára; Beszterczey Gábor és Tódor Margit; Laky József és Korpitsch Anna.

— **A száj- és körömfájás.** Az állatok közt kiűtött betegség lassan bár, de végig járja a járás összes községeit. Legújabbban Muraréthál, Muraszerdahelyi és Bányavár községekre mondta ki a hatóság a zárlatot az állatok közt fellépett száj- és körömfájás miatt. A muraszerdahelyi vasúti állomás zár alá vételével a csáktornyai járás mindkét rakodó állomásán tilva van az állati kivitel a szomszéd Ausztriába. A szabad kivitel mindössze Bécsre, Prágára és Brünner korlátozotat. Egyes községekben azonban már megszűnt az állatbetegség. Így legutóbb Nyiresfalva olatott fel, valamint más községek is felterjesztés alatt vannak, hogy a zárlat alól feloldassanak. Mindezekből következtetve alapos kilátásaink vannak, hogy öszre a betegség vidékünkön teljesen megszűnik s állatkivitelük ismét szabad lesz.

Szerkesztői üzenet.

Dávorin. Nagyon sajnáljuk, de a magyar résznek szánt külömdények semmiképpem válnak be. Lehetetlen azokat átgyurini, még kevésbé küszölni. Ez a véleményünk az előbb beküldött versekről is. Maradjon tehát csak a horvát írás! Itt hasznos és szepet is alkothat. Magyarul még nem tud elég jól.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Preplatna ođna je:

Na celo leto 8 kor.
Na poi leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:

ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:

PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vjastnik

STRAUSZ SANDOR.

Od mléka.

Gospodari zveksinuma sbog mléka i sbog teličov povaju krave, koje po vnoĝim mestah i zaprežuju, da žnjimi svakujućku delu zveršavaju. Gospodar je samo tak hasnuvita krava, ako ćuda i dobrog mléka ima. To pak vam vesi od toga, kak se i skakvom krmom se hrani krava, vu kakovi ćistoci je i kak se doji. Pokvarjena i prašnata krma je ni za kravo. Koj dobro i tećno mléko oće imati, on vu najvećki ćistoci mora držati dojnate krave. Kada gazdara dojit ide, predi zmlaćnom vodum vime ćisto mora sprati i onda s ćistom suhom capom vime pobrisati.

Najvažne je, da ćisto pusodu imate, koja se svaki dan mora vu kropu prati. Ćistoa se počme pri dojidbi. Kak je već bilo rećenu, vime se mora ćisto oprati, mléko vu ćisto pusodu dojiti i na dobro ćedilu precediti, da niti naj menjša smet ni dojde vu mléko. Koj naprodaju ima mléko, vleti ga mora hladiti, drugać pri kuhanju skup skoći tojest zvari se.

Ako se mléko na dvě-tri vure dalko pošila, dobro je ako se više skup sklopiju, pak si za tē krej prilićno pusodu i kola kupiju.

Tak se njim bolje splati, jerbo i sladku vrhnje moreju tržiti, koje je i više vrėdnu.

Kiselu vrhnje zveksinuma tak dobiju, da poćekaju, doklam se mléko sede iz kojega onda vrhnje doli obereju. To onda ali se proda, ali pak putra napraviju žnjega.

Zatem pak kiselu mléko vu špićastu torbu vlėjeju iz koje sirotka van scuri, nutri pak ostane dober friški sir.

Kak pri svakim poslu, tak i pri ovim je red potreben. S grde zamazane posude i smetlivu mléko k hasno ne dojde. Zveksinuma se zvari.

Denes već svigde paziju, ni samo na pijacu, da je mléko ćisto i pravo. Jesu takšni nedušni, da vu mléko vodu, vu vrhnje melo, vu puter pak krumpěra mešaju. Pokehdob je to ni zdravo, zato takšne nedušne, ako se primeju, jako strofaju. Daklem nije vrėdno vu mléko malo vode dotocići, jerbo lahko ćelo letu neproda za tuliku, kuliku ga strofati moreju.

Istina, da najvišeput bakteriumi pokvariju mléko, ali ove bakteriume zvelikom ćistocum moći uništiti. Doktori već moreju dokazati, ali se mléko skvarilo ali pak je kršćeno.

Ćistocu ljubiti moramo!

KAJ JE NOVOGA?

— **Nova škola.** Dravafűred obćina novu školu da zazidati i k tomu je jednoga ućiteljskoga mjesta ustrojavila. Novi ućitelj će dobiti jednojezero kurun plaću i 30 kurun poćastnu nagradu za cepiljak upravljanje. Zbiranje bude augustuš mesec 23-ga dana pred poldan ob 9 uri.

— **Nagradi.** Kr. ug. finansialniministar je dr. Saghvary Jenő perlakškoga velikoga

radu u 100 kurun, Harmat Nandor ligetvarškoga i Neusiedler Jenő murakiralškoga notariuša u 30—30 kurun nagradu ućelili za porezupravljanje toćnosti.

— **Dar.** Igrec Mihalja udovica je med caaktornjaiske siromake razdeljenje 20 kurun nagradu dala prek' poglavarstvom.

— **Lukavni varalici.** Glavnik Imre i njegva supruĝa, rod. Bednjać Klara caaktornjaiski stanovnik su jako po špajsnim putu si skrbeli peneze. Kakti angel ćuvar su gorićupili i ljubezne pare, koji su se posvadili, su je opet na mir, i na ljubav nazaj doneli. Tak su i vu Csáktornja varauš dvě dekle u obrambu vzele: Mladec Mariu i Remenar Margitu, s kojimi su verovati dali, da ako peneze njim prek' daju, onda budu ovi ljubeznoga nazajzavodili. I tak se je pripetilo, da Glavnik i njegva supruĝa su šeststojeden kurun i 58 fillere, više opravde od ove dekle zavoditi i stēm prama Triest skoćili. Siromaske puće kada su to spazili, odmah su njive vkanjlivce najavili. Vezda i penezim, i dragim je konec.

— **Ognji u Medjimurju.** Tekućeg meseca 11-ga dana je u Muraserdahely obćini oĝen bil. Zĝorelo je Balaz Vendelova žitnica s pokrajinem, i Kozar Markov kotec. Oĝnja je Balazov 6 godišnji Balint sin zrokuval, koj se je u žitnici s šibicami igral. Balaz ima 620, a njegov sused pako 140 kurun kvara. Bez brige mati su najavili. — Julius 16-ga dana poslie podne k Banfihely obćini spadajući Leskofćec briegu je bil oĝen ju Tušćenjak Janos radomerjeiskomu

Svećani dan stare Treze.

Bil sam jednoc, u godišnje vrieme kad su svi turni imali biele kape, u Beću, te sam po ulicah simo tamo hodeć promatral raznovrsne lepote i izvanrednosti varoša. Beća te sam videl dosta toga, kaj se navadno posvuda nevidi, med ostalim sam videl i jednoga paradnoga sprovoda. Ja za pravo nisam prijatelj pompah i paradah pri sprovodih; mene nemože razveseliti — ako hoćem iskreno reći — niti najliepsi sprovod. Pompe i parade sa smrtjum delati mi se ćine ogavne, a oni novci, koji se pri takovih prilikah baš u tulanj troše, bi se mogli na kaj drugo upotriebiti, bez da bi se mrtvi radi toga srdil.

Ali taj velićanstveni sprovod u Beću mi je ipak vpadao u oći, da sam postao i za njim gledal, dok je došel do vugla ulice i za vuglom zĝinul.

Sprovod je krenul prama crkvi svećano, korakom polaganu, (jer onde svakoga mrtveca u crkvi blagoslove i odpievaju navadne mrtvaćke psalme, prije nego ga na groblje odnesu). Napravo mrtvaćka gala-kola, pod koja su bili upreženi šest ćrnih, u crne sukne, sa srebernimi štranci i cofi izvezene plašće ovitih konjah; u kolih umietno iz-

radjena i bogato okinćena iz kova svielta raka, desno i lievo kolah po šest ozbiljno gledeć i stupajuć muževah, sa srebernimi hortami na uniforni, pikaćom na glavi i omašnimi bakljami u ruki. Zatim, više kolah sa vienci to je bila tmurna suma ružah u sriedini snieĝa, baš tak riedka kak skupa. Konaćno su sledele zmoćne koćije, žalobna povorka i na sprovod pozvani, medju njimi i takovi, koji su za izbilja iskrene suze ronili.

Bog zna, komu poslednju poćast izkazuju?

Ja zapićam jednu onde stojeću sveznajuću sriednje starosti ženu, kakovih onde na stoline ima, tak na križanju, kak i na sriedini jedneke ceste. Za na moje pitanje je njezin odgovor glasil: »Staru Treziku zakaćpaju!«

»Tak — tak staru Treziku! Je . . . a tko je to bila ta stara Trezika?«

»No jedna stara slućkinja.«

»Tak stara slućkinja! Je pak kaj pri vas sve stare slućkinje s takovom pompom i paradom pokaćpaju?«

»Ah kakove pompe i parade . . . to su špitalski, siromasķi sprovodi, kada se takovo družinće cielog svog žvota namući a onda umre, ali s tum starom Trezikom,

koja je preko pedeset godinah pri Bankaru u zlatnoj ulici u slućbi bila, snojim je glade toga velika iznimka, ona nije niti u špitalku betežna ležala, niti je tam umrla, već u svom domu u bankarovoć palaći, pak zato anda ima i osobiti sprovod.«

I sad sam saznal duĝe i kratke o staroj Reziki, njezinih slućbodavcev i o njezinoj preko pedeset godišnjoj slućbi, pak hoću anda to ovde pripoviedati.

Stara anda Trezika, koju su pred ćelim svietom na toliko ćastili te za kojom su dapaće i bogati bankari suze ronili, koji barem nisu tako mehškoga srca, ona je nekoć bila mlada Trezika. Kakti takova je stupila u kuću — ili da bolje rećem u palaću milionaša i tu je slućila verno i poćteno, ne samo radi toga, da dobi dobru sviedoćbu, već iz cieloga srca i dobrom voljom, kak joj je to njezina ćud: dućnosti propisivala.

Današnjega svojega gospodara i poglavicu banke, koj sada već takaj ima na glavi bielu kapu — ali ne samo po zimi — njega je kakti još malo diete nosila na rukah i ga je u teĝkoj i pogibeljnoj bolesti sa svim poźrtvovanjem i odanosťju dvorila. Mladomu gospoću, koj danas skoro sam ćielu banku vodi, je poslie rane smrti njegove matere,

stanovniku u stanu. Zgorela je zidanica, stala, komora, drvarnica u 800 kurun čieni. Ali zgorelo je i Blagović Jakab vincellero žito, seno i t. d. u 420 kurun vrijednosti. Kak je oženj nastal, to još vezda neznaju.

— **Umorstvo.** Još u juliuš mesec 2-ga dana se je pripetilo ono umorstvo, koju su samp sada šümegski žandari mogli zvidriti, i krvnika vloviti. Naime jedna Frišcié Borbala zvana dievojka, koja je iz Ivanec (Hrvatskiorsag) obćine pripadajuća, je u Janošhaza varašu pri štacionešu služila. U Janošhaza se je spoznala s jednim Cucai Ferenc zvanim 25—26 godišnjim željezničkim težakom. Iz poznanstva je ljubav nastalo i k tomu još je dievojka u nesreću opala. Kada je već dostig jaka bila, ostavila je svoju službu, i dimo je išla na Ivanec k roditeljim, da doma bude rodila. Ali padež u lice Cucai-ovi je čisto drugo napravil, dvé žrtve su odmah ostali. Cucai je svikak hotel od dievojke i od diete se osloboditi. Juniuš 26-ga dana pisal je jednoga lista na Ivanec k puci, da nek odmah dojde u Rigač, on je već tamo sve pripavil, da bude mogla dēte poroditi, i onda će nju za ženu vzeti. Dievojka se je jako raduvala listu. Pobrara si je svoje oprave, i juliuš 2-ga dana na cug se je vsela, da se na Rigač putuje. Med putem u Varaždinu veselo je pokazala lista Kulčar Janoš željezničkomu tovarniku i gizdava je bila, da vezda već ne će u službu stupiti, nego s dragim će doma ustanoviti. Pod tēm u Janošhaza se je Cucai pripravil, da bude dievojku prijel. S tēm izlikom, da ide u Kemešpalla u nagosti, juliuš 2-ga dana je urlauba prosil od šefa. Dobil je. Ali Cucai se je na krvavo nagosti spraviljal. Mesto Kemešpalla črez Zalaerdōda se je na eđtvōški štacion žuril i tu je kartu zmenjal. Kada je iz Zalaergersega došavši 7 uru vlak na štacion dolazil, na cugu je došla i njegva draga, Borbala i Cucai se je k njoj priklopil. Kada su na Ukk došli, dievojkinve vekkēga omota je Cucai prēk dal Jaklin Istvan tovarniku, da nek pazi na njega, budu vre nazaj došli po omota. Onda je dievojka s sunčenoštranom i s jednim korpum u ruki s Cucaiom pešice išla na

streki prama Rigač. Na Rigaču je vahtar, Mésáros Gjörgj nje iz streke doli zapovjedal. Onda su na jednim manjšim putu prama Marcal riekū išli. Na ovi mesti, gđe je strvinu bila, su se doli sedeli, kaj se počineju. Ovdje je Cucai svojega grozovitoga čina napravil. Na hitroma je s obedve rukama prijel od dievojke šinjaka, i hapil je nju gutiti. Dievojka se je branila, ali zabadavo. Pod tezaka ruke se je za nestere minute nesretna puca se zadušila. Cucai je onda od nje bugelara i onoga lista vkral, s kojim je nju na Rigač prevaril, strvinu, parazola i kosaru pak je onda u Marcal hitil. Kada je ovo strašno delo svršil, dimo je otišel. Odvečer pol 11. ure je bilo, kada je na Janošhaza dolazil. Nutar je išel k Bako Lajošovo krēmu, i ovdje je s višemi poznancemi pil, nu, za poloči s Jakab Karoij i Dobša Janošom je na Kemešpalla u nagosti išel, i tamo zabaviljanje dalje nastavil: pil i plešal je. Odonut vu zoru, ob 3 uri je na Janošhaza dimo došel. To se je sve juliuš 2-ga dana pripetilo. Od nesretno dievojke strvinu je juliuš 4-ga dana našel balassa-pustaiski guljaš. Šümegski veliki sudac je odmah na lice mesto išel, i odredil je, da šümegski žandari nek s najveškom brigum išeju krivca. I šümegski žandarštrazamester, Wlassiç Janoš s duševnostjom ovu čelu stvar na svetlosti donesel. Tak dugo je istražival, dok je na Cucai došel. Prvić je Cucai sve tajil. Nego da su žandari pri njemu vizitu držali, i vu kolcu našli od dievojke bugelara, u kojim su 140 kurun penezi bili, Cucai se je na to tak prestrašil, da je sve valual; valual je, da je on pucu vmoril, lista u oženj hitil i od peneze 45 kurune potrošil. Rabiatnoga cloveka su juliuš 16-ga žandari na Šümeg k sudu odeg-nali.

— **Na smrt u ga kola zgazili.** Iz zalasentgrōtskoga sajma su se dimo spravili sajmar. Sajmari su redovito već pili, kak njim je trebalo. Med putem se je svadja hapila, narivali su se jeden-drugoga na koli. I jeden Štando Istvan zvanii clovek je hotel na kola gori iti, nego već je nē bilo za njega mesto. Onda su jednomu žepnu uru

doli hitili u pšenicu, i dok je od ure vlastnik dolišel iz kućje, da si uru isce, Štando je gori skočil i med konje vućril, kaj na hitroma ođira. Kada su se kola na hitroma genule, Štando je tak nesretno med konje opal, da su teretna kola preko njega išli i njega na smrt zgazili. Iztragu su podigli.

— **Zaklal je svoju mater.** U minućem dneve je izuknuila iz Nagykikinde Vajdić Demetera supruga, jedna seljakžena, koji mrtvo telo su u minućem poneleak vu kuruzi našli. Redari su odmah iztragu podigli, i uhitili su od krvne žene Mihaj zvānoga sina, koj je valual, da je on krvnik bil. Zato je ov galženjak svoju mater zaklal, da se oslobodi od njezine obdržavanje. To je hajd fajni i vērni sin bil!

— **Veliki oženj u Konštantinapolju.** U turskim glavnim varašu, vu Konštantinapolju u minućem nedelju poslie podne je strahovito veliki oženj nastal, koj je do poneleak jutra, do 5 ure pustošil. Kak je oženj vanvućril, još sigurno neznaju. Veliju, da on dan, kada je narodna svečanosti bila, na više strani na jedenkrat su vužgali varaša, kaj s cim bolje budu mogli u halabuki nekaj vkrašt; i to rečeju, da je oženj u jedni manjši kavani iz nepazljivosti nastal. Od glavnuoga varaša više dieli su se unistili, četirjezero hiž, cirkve, škole, od vojnih posla ministarska palača, i više mećeti su u plamnu bile. Sam ministar vojnih posala se je skorom oranil od jedne goreće grede, koja se je dolirušila. Žalostno je gledati ono mesto, gđe je oženj pustošil. Na dvé kvadratkilometar teritorijumu je sve unistjeno, i bilaz desetmilijun kurun je kvar. Od celoga varaša vatrogasci su ognja gasili, i sam Széchenji Ödön baša, od vatrogasce veliki-zapovjednik sve je učinil, kaj se oženj na hitroma sgasi. Ali zabadavo je bilo. Velika vrućina, drvene hiže su samo ognja povekšavali, i veliko delo su imali ljudi, dok su mogli ognja lokalizerati. Naj vekkša sreća je samo to bilo, da je u mirnim vremenu bil oženj, ako bi vetar nastal, tak čeli turski varaš bi se u ognju unistil. U ognju su se više vatrogasci i privatni clovek oratili.

— **Vrućina.** U Europi iz sve stranah

sama mati bila, pak kad je jednoć po nemarnosti kuritelja peći u sobi oženj buknul, je ona spavajućega dečarca, opezać na svoju vlastitu pogibelj, iz već dobro razgrānjenog plamna van iznesla i od smrti oslobodila, pri čem se je tak opekla, da je morala nekoliko mieseci u špitalu ležati.

Iz dvorkinje diece je tekem godinah sobarica postala, iz sobarice nadzirateljica rublja i pranja istoga, iz čuvarice rublja ključarica i gazdarica, iz ključarice žena za sve, to jest tolnačnica za svako dielo u kući, bez koje se nikaj nije moglo niti smelo obavljati, a na zadnje je postala opet čuvarica diece, na kojoj su vnukeki njezinih gospodarov tolikom ljubavju i privrženosti viseli, da sada nikak nisu mogli pojmiti, da su se ljubezne stare oči za uvijek zaklopile i da su se ljubezna, dietinske pripoviesti pripoviedajuća usta za uvijek zatvorila i zaniemela.

Dok je Trezika još posve mlada bila te je pozlaćena dietinska kolca, u kojih je ležal mali miljunar, po Pratteru ili dietinskom parku vozila, našli su se odmah, kak je to već navada, za šalu ljubovniki; ali sa takovimi vietrenjaki ona nije hotela posla imati, a u tom ju je vodila čvrsta viera i zrela misel. A kad pak je već došla do

tridesetē godine starosti, te si je u to vrieme liepu svoticu novac pristidela, onda je u istinu znal tu i tam po koj doiti, koj ju je za ruku zaposil, a za pravo je misil na bugjilarš u rukah njezinih. To je ona dakako mudro previdela te im se je svakom na njegovoj dobroj zelji za nju sretnom učinili, liepo zahvalila.

A kad je prošla četrdesetu godinu starosti, onda je već bila sa palačom u zlatnoj ulici na to rekuć skup zraščena tak, da ju je samo smrt mogla s njezinom gospodom razdružiti.

Ona je bila i do svoje smrti je ostala mati i prijateljica svih u palači, pak ipak je skromno i tiho živila u svojoj samotnoj sobici, kak se to za jednu služkinju pristoji. Ona je bila živuća poviest obitelji, kojoj su bili svi, makar i najmanji i najnezatniji slucajevi u obitelji poznati, i koja, kaj je još čudnovatije i riedkoća, nije nikaj na veliko zvono obesilo, kaj je imalo u tihoci ostati.

I ovak je poslie njezinog odlazka na groblje, u kući praznina nastala, koju je ona izbilja za sobom ostavila, kaj se je i iz napisov na pantlekih na raku položenih viencov moglo čitati: »nezaboravna« i »nednadknadiva« — i tako su za njom svi

plakali te su joj priredili sjajni sprovod, kakov se priredjuje samo najotmiejem i najbogatijem ljudem kad umru Dakako stara Trezika o tom izkazivanju poštovanja nije nikaj znala niti čutila; ali u njoj se neka sva dobra i poštna družina smatra počašćenom.

Pak još se nekaj iz toga more videti, da je između gospodara i družinčeta, makar da je velika razlika stališa med njimi, ipak idealno razmierje moguće. A to se temelji na vršenju vjernog izvršivanja svojih dužnostih sjedne, a na srdačnom susrietanju s druge strane.

Ako je ovo obodvoje tu, onda postane tako slugi kak gospodaru, tako služkinji kak gospodarici kuća pravim domom i oni onda sačinjavaju jednu jedinstvenu obitelj u medjusobnoj vjernosti, sporazumljenju i ljubavi.

Sluga onda negovori o »gospodarovih konjih«, već veli »moji konji« a služkinju u jutru nije potrebno iz postelje svitati, jer si je već iz večera u sebi odredila, čim će u »svojoj« kuhinji, na »svojem« dvoristu i pri »svojih« kravicah rano u jutro dielo započeti.

I to je ono pravo!

Em. Kollay.

veliko vrućinu javiju. Osobito prinase je već ne moguće podnesti vrućinu. Kiše, koju već zdavnja čekamo, se nikak ne može kazati. Tamo, gde je bila kiša, je s vihom i toćom došla, tak, da već kvara, kak hasna je zrokuvala. Ova vrućina, kak to meteorologusi vraćaju, bude još dugo trajala. Nigdar su u kupalištah gosti tak dobro vreme ne imali, kak vezda. Kao samo more, spravi se u vodu. Mi, csakortornjaiski stanovnici niti vodu, niti mlaku ne imamo. Bormeš to je jako žalostno! Švicamo, kak skakavac u mreži! Barem bi mogli nekak od Balatona neštero stran sim dorivati, kak bi mi onda blaženi i veseli bili. Srećni su vezda oni ljudi, koji koji krej vode stanujuje. Barem si telo svaki dan okrepiju. U Budapeštu je u minućem pondelek polдне 34.5 gradusov bila vrućina. Nego polek toga su ipak u orsagu na nešteri mestah veliki vihiri i toći, koji velikoga kvara zrokuvaju tamošnjim ljudim. U minućem tjednu je na Nagjtkindii, Basahidu, Erdonju veliki viher i toća bil, i u sadovnjakim i goricam kvara napravil. Zvun našega orsaga velika vrućina je u Stettinu, Hamburgu, Kölnu, Beču, Pragi i Londonu. Mortig gospodin Bog će nas smiluvati, i za kratkoma dobroga i hasnovitoga dezdja dati.

— **Samoubojni bankčinovnik.** U Zagrebu se je Herman Karolj bivši bankčinovnik u minućem nedelju v noći u jedni gostioni med svojimi prijateljimi na smrt strelil. Herman je čudaj penezze herbal, i to do zadnjega filiera potrošil. Nesretni mladi človek je 25 godine star bil.

— **Hazai pri kralju.** Hazai Šamu kr. ug. honvédski ministar je tekućeg meseca 22-ga dana u Ischl se putuval, gde sada kralj ljetuva. Ministar je pri kralju na izpitanju bil drugi dan. Izpitanja je poldrugu ure trajala. Hazai ministar se je u nedelju odvečer nazajputuval u Beč.

— **Huda ženitba.** Biró György balatonboglarski stolarpomocnik se je u minućem nedelju posvadił svojim suprugom. U njegovoj žalosti je van išel na stacion, i tamo pred stropujućega vlaka se hitil. Vlak ga je na smrt zgzalil.

— **Nesreća.** U Budapeštu, vu Nepsinhaz-ulici pod 35 brojom jednu hizu zidjeju. U pondelek je pri ovim zidjenju jedna greda iz tretjoga kata dolibućnula i jednomu težaku na glavo opala. Nesretnoga človeka, kojemu ime još ne znaju, su u umirućim položaju vu Rokuš špital spravili.

— **Skoćeni poručnik.** Volčitsky Karolj poručnik, koj je u Budapeštu pri 44. pješičkim regementu služil, je u minućem tjednu od svojega mesta skoćil. Poručnik je po prilici dva stijezer kurun duga ostavil nazaj. Volčitsky hadnagja, koj se je u Gjöngjöšu narodil, i 25 godine je stari, sada soldački sud u ćelim orsagu išce.

— **Halasov smrt.** Julius 22-ga dana je na Tisa riekü išel Jegessy Ferenc halas, kaj bude svoji familiji neštere ribe lovil. Med ribolov je omedlel i u vodu opal, gde se stunul.

— **Jeden učiteljski par.** U Kristianiji (Norvegorsag) polek varaša, na jedni ostavljeni mesti su u minućem nedelju dva mrtve tele našli. Jedno telo je od jednoga, 30 godišnjoga mužkarca bilo, i na glavi od revolverkuglja zrokuvano rano su spazili, i kaj je pokazalo to, da je muž samoubojnič postal. Polek njega je ležalo od jedne žene mrtvo telo, i na njezinu srce je jedna rana bila. Pri njem najdjeno papira se je svedriło, da je muž Völker Ernő berlinski učitelj, a žena pak o njegva supruga, koji su julius

10-ga dana prez priljaga došli u jednu kielsku svralište. Zakaj su iskali smrt, to je ne moći bilo ustanovili.

— **Automobil pod expressvlakom.** Blize Saratoga (Kalifornia) varaša se je grozna automobil nesreća pripetila. Četiri gospodjice su se van pelali na automobilu. Med tēm je sofför, kaj nebuđe moral na kamenatim putu voditi automobila, na streki je dalje išel. Ovdje se je pripetilo, da od automobila jeden kotač (veslo kotač) se je potrl, i automobil je med sinje postal. U ovim trenutku je jeden expressvlak naprēštropjućil i zgzil je automobila. Svi četiri gospe su umrli.

— **Igrokaz na polju.** Šipković Deneš sergēnjiski momak je ne zdavoja s jednom dievojkou u Rabasentmiklošu svojega zaruka držal. Za neštere dane bi moralo biti i vienčanje. Ali momak je imel jednu ostavlenu dragu, Szabo Marišku, koja je ne mogla vniriti to, da njezin drag bude drugi. I od momaka bogati roditelji su to hoteli, da nek Šipković Szabo Marišku jemlje, jer njiv imeček je poleg dievojkine roditelje imetka ležal i polek takve seljakpolitike bi boljše van došla ova ženitba. Szabo Mariška je u minućem četvrtku van išla na polje, jer je znala, da njezin nevjeran mladoženja na polju ora. Prosila je njega, da nek rastepe zaruke, i da nek se znjom zaruči. Ali momak je dievojkinu prošnju othitil. Dievojka se je na to zuhko plakala, nego na hitroma je jednoga revolvera naprē vzela i momaka odzaj strelila. Šipković je skupa opal, skoro je goriklećal ali dievojka opet strelila, i kuglja je momaka ran na srce vlovila. Šipković je odmah umrl. Krvena dievojka je od časa izniknula, brščas je samoubojnica postal. Svigdi ju sada išceju.

— **Samoubojni trgovec.** U Pača občini se je julius 20-ga dana v jutro ob 8 uri Schleifer Gustav tamošnji ugledan trgovec na smrt strelil. Schleifer je 67 godine star bil i već zdavnja je u neizlječivu bolesti trpel.

— **Bugarski kraljski par u Budapeštu.** Ferdinand bugarski kralj i bugarska kraljica su u minućem pondelek poslie podne ob poldrugi uri na ishodskim kolodvoru u Budapešt dolazili. Kraljski par je za pol ure dalje putuval prema Beču.

— **Nova željeznica onkraj Dunava.** Jedna glavnavaraška hrpa hoće jednu novu željeznicu zidati onkraj Dunava. Linia bi od Papa varaša do Tapole vodila. Dopuštanje od vnapred radjenje su već od ministra dobili, vezda samo to glediju, gde budu penezi k tomu zidanju. A to pako je najprveše stvar.

— **Jednoga ministra smrt.** Na svojim lontoiskim imetku, u miru, skorom na pozabljenosti je umrl julius 22-ga dana vu zorju Jekelfalušy Lajos general topništva, bivši honvédski ministar. Pokojni je svojega života u soldački službi punil, soldat je bil, kraljov vjeren sluga; kakti ministar, je nikakve velike dijele ne kazal i onda je samo soldat bil. Kakti ministra su jako postuvali, jer je pošten i iskren človek bil. Črez četiri godine je bil Jekelfalušy ministar, i kada je koalicija prepala, i on je izniknul. Pokojni je samo 63 godine zivel, i u Lontou su ga na vekivečno mesto spravili. Jekelfalušy je dober magiar bil, kaj je pri soldačiji jako riedko.

— **Dijaki i oficieri.** U Zagrebu se je uzbuñjeni dogodjaj pripetil julius 21-ga v noći u jednim orfeumu. Hrvatski dijaki su se zabavljali pri jednim stolom i popēvali su veselo. U susedstvom, pri jednim drugim stolu pak su oficieri mirno pili. Na jenkrat

je došla jedna orfeumska zvezda, i ta se je sela k officeri. To su dijaki ne s dobrimi oćmi gledali i hapili su rugne popēvke pēvati. Nije već trebalo officerim. Gori su skoćili i na dijake jurisali. Jeden officer je dr. Jurisa Jozef sveučilištnoga slušatelj s svojim sabljom tak vudril, da je čisto krvavi postal i oprava se mu rezdrpala. Na to je i redarstvo tam došlo, koji su Jurisaja u špital spravili i ćeli komedji je vkraj bilo.

— **Veliko vkradjenje.** Vezda, kada je vrućina velika, i bogataši se zuriju u kupalište, ne se moći čuditi, ako se takov dogodjaj pripeti, kaj vezda ovdje na glas damo. Ovo vkradjenje se je na željeznici pripetilo. Naime julius 19-ga dana v noći med Karanšebes i Herkulesfürdő mjeste na vlaku je jeden nepoznati činacec od jedne budapeštanske gospe, Wittmann Karolja supruga, kada je ona u vagonu spavala, sedemdesetjezer kurun vretnosti vkral. Gospa je samu u Karanšebesu spazila, da su nju povkrali. Tolvaja sada u ćelim orsagu išceju.

— **Zgoreto kazalište.** U Bariju (Talsjanskorsag) je Teatro Margherita zvana kazališta, koja je od varaša najlepša kazališta bila, na čistoma zgorala. U človečjem živilu na sreću je ne bilkvar.

Nekaj za kratak čas.

— Kaj si dobro donesel Miko? — pita duhovnik svojega suseda.

— Veličastni — reče Miko bekljavo — snočka je za grobjem jedna straha za memom bežala.

— Pak k čemu je ta straha sličila?

— Mogla je biti kak jeden osel, i...

— Naj nikomu povedati, presēća ga svećenik, ar si svojo tenjo videl.

Jeden gospodarstveni savjetnik govori o gospodarstvo prvešega i vezdašnjega vremena: ... no sad morete sami prevideti, da sa starom gospodarstvenom sistemom denes već ne moći ziveti. Gradjo, skim više gradju. Glejte v Nemes Lovro, vi ste bogat človek pak nam se vaša velika gmajna na putu presloni. Ako bi zagraditi dali, ne treba van pastir. Zakaj nedate napraviti.

— Nemes: Im je bila.

— Savjetnik: Bila? pak gde je?

Nemes: Pohasnuvali su dečki vu čardi, po nedelnih svadjah za dragle.

— Kod obeda reče gospa svojemu tovarošu:

— Gledaj, kakvo lēpo bluzo ima naša sobarica Mara.

— To je Marina skrb — reče gospoin kratko.

— Nego to bluzo si njoj ti kupil.

— To je moja skrb.

— Ali ja to ne trpim.

— To je tvoja skrb.

Figyelmeztetés!

Az utóbbi időben a mi kitűnő és igen kedvelt szívesen
varka hüvelyűnkét a

RIZ ABADIE-t

sokféleképpen utánozzak és hozzák forgalomba, mert is kérjük tisztulj veűnkét az **ABADI** névre különösen ügyelni. **Övakođast ajánlunk minden silány árúval szemben, mivel ezeket a törvény teljes szigorával fogjuk bídozni.**

Société des Papiers Abadie.

Gabona árak. — Ciena zítka.

mmáza	l m.cent.	kor. fill.
Buza elsőrendű	Pšenica	20 40—
Rozs	Hrz	14 00—
Árpa	Ječmen	13 30—
Zab	Zob	14 00—
Kukoricza	Kuruza suha	18 00—
Fehér bab uj	Grah beli	19 00—
Sárga bab	zuti	17 00—
Vegyes bab	zmésan	16 00—
Kendermag	Konopljeno seme	22 00—
Lenmag	Len	25 50—
Tökmag	Košćice	24 00—
Bükköny	Gralhorka	14 00—

Értesítés.

Van szerencsém a melyen tisztelt hölgyközönség b. tudomására adni, hogy helyben **Széna-tér 4. szám** alatt egy

női ruhakészítő termet

nyitottam.

Berlinben és Budapesten szerzett gyakorlatommal mindenemű megbizást — a legegyszerűbbtől a legegánsabb ruhákig — pontosan, megelégedésre teljesítek. Szíves pártfogást kérve, maradok

teljes tisztelettel

Krishaber Leóné.

675 1—*

Egy jó erkölcsű fiu

könyvkötő tanulónak felvétetik

Strausz Sándor könyvkötészetében

Csáktornyan.

feleségül vennék

egy idősebb leányt vagy özvegy-asszonyt. kinek legalább 1000 korona vagyona van és talun korcsmaüzletet és gazdaságot vezetni tud. — 40 éves, özvegy korcsmáros vagyok, egy 8 és egy 5 éves fiugyernekem és 6000 korona értékű vagyonom van.

Cimem e lap kiadóhivatalában.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mely előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcodra tiszta sima legyen. A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az arcobőri ápolására, a szépség fenntartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

MARGIT-

CRÈME

593 6—3

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után biztosan eltávolít kiütéseket, pattanásokat, miteszt, szeplőket, májfoltokat, ráncokat és az arcot fehéríti, üdíti és fiatalítja. A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan, páralan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor.

Készít és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész **ARADON.**

Kapható Csáktornyan: **PETHŐ JENŐ** gyógyszerárban.

Írógép-kellékek

kiváló minőségben kaphatók:

Strausz Sándor Könyvkereskedésében Csáktornyan.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

Barcola.

COGNAC-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben!

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 K.

Hecht Bankház Részvénytárs.
Budapest, Ferenciek-tere 6.

971 85

Csak ANIMO pezsgőt igyunk!

Hazai gyártmány!
Kellemes üdítő ital!

Oglas.

Želio bi se spoznati sa jednom dievojku, ili za udovicom, koja bi imalo volo do krčme i gospodarstva na selo, i morala bi imati najmanje 1000 koruna imetka. — Ja sam udovac 40 let star, krčmar i posjednik, vrédnosti imam 6000 korun. Otac od 2 sine, jedan 8, a jedan 5 lét stari.

Atresa se dobije u upravi ovoga lista.

676 1—1

Cigarettafázók!

EgyesüljeteK

a cigarettafázók óriási áremelése miatt!
Ne sajnáljátok a kis fáradságot!

Töltsétek

Jacobi Antinicotin- hüvelyeket,
vagy „**OTTOMÁN**“ (törökfeji)
és „**TIP-TOP**“ arany szopókás
cigaretta papírt.

4121 sz. 1911. Árverési hirdetemny.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbírósa 1910. évi 352 és 301 sz. végzése következtében Dr. Hajós Ferenc ügyvéd által képviselt Ernszt és Politzer bécsi cég javára 150 kor. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt 3310 K becsült 1 vas pénzszekrény, férfikalapok, gombok, kendők, szőnyegek, fehér és színes vászomból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

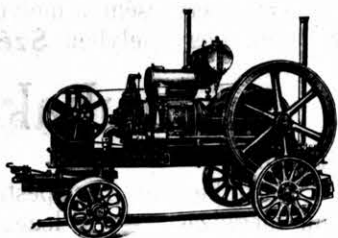
Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbírósa 1910. V. 301. 311 és 150 sz. végzése folytán 150 kor. tőkekövetelés s járulékaik erejéig Csáktornyan leendő eszközésére

1911. évi július hó 31-ik napjának ó. e. 11 órája baláridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. tc. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek becsaron alul is elfogadni.

Csáktornya, 1911. július 15. 674

∴ Minden tekintetben utolérhetetlen a világhírű ∴

eredeti „OTTO“ motorok

benzin-benzol-petrolin-szivogáz-üzemre és

LOKOMOBILOK

LANGEN & WOLF WIEN

Laxenburgerstrasse 53

527 21-24

SCHMIDT EDE · ZONGORATERME · CSÁKTORNYA

Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 ” ”
czimbalom . . 100 ” ”

629
11

Alábbi világhírű czégek raktára:

Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek, Dörr, Mannberg, Kotykiewicz, Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl

Igen olcsó átjátszott hangszerek folyton kaphatók

∴ Régieket átcsereél ujra ∴

Részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

A KI

legjobban szerkesztett, teljesen független, nagy, előkelő napilapot járatni óhajt, fizesse elő

„AZ UJSÁG“-OT

— Vasárnap: „Asszony“, „Gyermek“ melléklet. —

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egy évre 28.— K, Félévre 14.— K, Negyed évre 7.— K — Egy hónapra 2.40 K

Az Ujság terjedelme rendszeren 32—36—40 oldal. Vasárnap és ünnepnapokon 80—100—200 oldal.

Megrendelési cím: AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. kerület, Rákóczi-út 54-ik szám.